

บาดแผลสงครามเวียดนามของคนเวียดนาม ชนชั้นกลางเลือดผสมในบันทึกความทรงจำเรื่อง

The Unwanted ของเกียน เหวงวียน*

จิราวุธ กิจการณ**

Received: 10 May 2021

Revised: 19 October 2021

Accepted: 8 April 2022

บทความนี้มุ่งศึกษาลักษณะและหน้าที่ของเรื่องเล่าบาดแผลสงครามเวียดนามของคนเวียดนามชนชั้นกลางเลือดผสมในบันทึกความทรงจำเรื่อง *The Unwanted* ของเกียน เหวงวียน โดยใช้วิธีการอ่านละเอียดประกอบกับแนวคิดประสบการณ์บาดแผลของเคที แครูท ผลการศึกษาพบว่าความแปลกแยกของคนเวียดนามชนชั้นกลางเลือดผสมเริ่มเกิดขึ้นช่วงระหว่างสงคราม แต่ปรากฏชัดเจนหลังจากสงครามสิ้นสุดลง คนเวียดนามชนชั้นกลางเลือดผสมไม่เป็นที่ต้องการของสังคมช่วงหลังการรวมชาติในปี ค.ศ. 1975 เพราะเกิดกระแสชาตินิยมและคอมมิวนิสต์แบบสุดโต่งขึ้น ผู้คนต่อต้านทุนนิยมและรังเกียจชาติพันธุ์อื่น แม่ของผู้เล่าถูกยึดทรัพย์สินและถูกประณามในที่สาธารณะ ผู้เล่าถูกญาติทำร้ายร่างกาย ถูกพ่อเลี้ยงข่มขืน และถูกเมินเฉยจากเจ้าหน้าที่รัฐ คนเลือดผสมคนอื่นอยู่ในภาวะเสี่ยงต่อการเป็นเหยื่อความรุนแรง ผู้เล่านำเสนอเหตุการณ์ตามลำดับเวลาเพื่อแสดงการถดถอยของสถานะทางสังคมของผู้เล่าในประเทศเวียดนามและใช้อุปุลักษณะเน้นย้ำประเด็นเรื่องชนชั้นกลางและภาวะเลือดผสม ผู้แต่งเขียนหนังสือเล่มนี้เพื่อเยียวยาตนเอง แก่ต่างว่าตนไม่ใช่คนทรยศชาติ และประกอบสร้างตัวตนเป็นคนเวียดนามพลัดถิ่น

บทความวิจัย

บทคัดย่อ

คำสำคัญ

The Unwanted;
เกียน เหวงวียน;
สงครามเวียดนาม;
เรื่องเล่าบาดแผล

* บทความนี้เป็นส่วนหนึ่งของวิทยานิพนธ์เรื่อง "เรื่องเล่าบาดแผลสงครามเวียดนามของนักเขียนเวียดนามพลัดถิ่น" ภาควิชาวรรณคดีเปรียบเทียบ คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

** นิสิตระดับปริญญาบัณฑิต ภาควิชาวรรณคดีเปรียบเทียบ คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ติดต่อได้ที่: kjiawut@yahoo.fr

Vietnam War Trauma of Mixed-Blood Bourgeois Vietnamese in Kien Nguyen's *The Unwanted**

Received: 10 May 2021

Revised: 19 October 2021

Accepted: 8 April 2022

Jirawut Kitkarul**

This article aims to study forms and functions of the traumatic narrative of Vietnam war experienced by mixed-blood bourgeois Vietnamese in Kien Nguyen's *The Unwanted* through close reading and Cathy Caruth's concept of trauma. The results are as follows. The alienation of mixed-blood bourgeois Vietnamese begins during the war but becomes apparent when the war has ended. Mixed-blood bourgeois Vietnamese are not wanted because the society after the 1975 reunification has become extremely nationalist and communist. People hate capitalism and other races. The property of the mother of the narrator is confiscated; she is also humiliated in public. The narrator is physically attacked by his cousin, raped by his stepfather, and neglected by government officials. Other mixed-blood people are at risk of becoming victims of violence. Events are chronologically presented in order to illustrate the degrading social status of the narrator in Vietnam. Metaphors are used to highlight issues on bourgeoisie and mixed blood. The author writes this book to heal himself, to defend that he is not a traitor, and to construct himself as a displaced Vietnamese.

Research Article

Abstract

Keywords

The Unwanted;
Kien Nguyen;
Vietnam war;
traumatic narrative

* This article is a part of the author's doctoral dissertation entitled "Traumatic Narratives of Vietnam War by Displaced Vietnamese Writers", Department of Comparative Literature, Faculty of Arts, Chulalongkorn University.

** Ph.D. candidate, Department of Comparative Literature, Faculty of Arts, Chulalongkorn University, e-mail: kjirawut@yahoo.fr

1. บทนำ

ในช่วงสงครามเวียดนาม สหรัฐอเมริกาส่งทหารหลายแสนคนหมุนเวียนกันเข้ามาประจำการในพื้นที่ต่างๆ ของเวียดนามใต้ตั้งแต่ช่วงต้นคริสต์ทศวรรษที่ 1960 จนถึงต้นคริสต์ทศวรรษที่ 1970 คนอเมริกันและคนต่างชาติจำนวนหนึ่งทำงานและมีความสัมพันธ์ใกล้ชิดกับคนเวียดนามใต้ ผู้หญิงเวียดนามจำนวนหนึ่งเลือกคบหาผู้ชายอเมริกัน พวกเขาให้กำเนิดลูกเลือดผสม มีสองเชื้อชาติอยู่ภายในร่างกาย เกียน เหวียน (Kien Nguyen) คือตัวอย่างของคนกลุ่มนี้

The Unwanted เป็นบันทึกความทรงจำของเกียน เหวียน เล่าถึงเรื่องราววัยเด็กของตน และประวัติครอบครัวตั้งแต่ก่อนเขาเกิดประมาณหนึ่งปี (ค.ศ. 1966) จนถึงปีที่เขาได้รับอนุญาตให้อพยพออกนอกประเทศเวียดนาม (ค.ศ. 1985) ในฐานะผู้เล่าเรื่อง เกียนบรรยายเหตุการณ์สำคัญต่างๆ เมื่อเขามีอายุ 5-18 ปี ทั้งการยึดกรุงไซ่ง่อนและเรื่องราวในครอบครัว แม่เป็นผู้หญิงเวียดนามมีการศึกษาจากครอบครัวชนชั้นกลาง พ่อเป็นนักธุรกิจชาวอเมริกันที่มาทำงานในกรุงไซ่ง่อน เมื่อแม่ตั้งครรภ์ พ่อได้เดินทางกลับประเทศสหรัฐอเมริกาโดยมอบเงินจำนวนมากไว้ให้แม่เพื่อใช้ในการเลี้ยงดูลูก ต่อมาแม่คบหาผู้ชายอเมริกันคนใหม่และมีลูกหนึ่งคนคือ จิมมี เหตุการณ์ดำเนินไปในลักษณะเดิม คนอเมริกันคนนี้ได้เดินทางกลับประเทศและมอบเงินจำนวนมากให้แม่เพื่อใช้ในการเลี้ยงดู แม่นำเงินมาลงทุนเป็นหุ้นส่วนธนาคาร เธอจึงมีฐานะร่ำรวยและคบค้าสมาคมกับผู้มีอำนาจในรัฐบาลเวียดนามใต้และคนต่างชาติ เมื่อกรุงไซ่ง่อนใกล้แตก แม่กำลังคบหาผู้ชายเวียดนามที่ไม่ได้ประกอบอาชีพชัดเจนและตั้งครุฑอยู่ ครอบครัวของผู้เล่าเรื่องประกอบด้วยตา ยาย แม่ พ่อเลี้ยง ตัวเขา น้องชาย น้องสาวที่กำลังจะล้มตายดูโลก และคนรับใช้ที่ทำหน้าที่เป็นพี่เลี้ยง ผู้เล่าจึงเป็นลูกชายคนโตของครอบครัวชนชั้นกลาง เมื่อเวียดนามใต้พ่ายแพ้ สังคมเวียดนามกลายเป็นระบอบคอมมิวนิสต์เต็มรูปแบบ ครอบครัวของเกียนถูกกลั่นแกล้งหลายครั้งเนื่องจากเป็นชนชั้นนายทุนเก่า และเขากับน้องชายมีเชื้อสายผสม ความทุกข์ยากที่เขาและครอบครัวประสบทำให้เขาพยายามหาทางหนีออกนอกประเทศจนกระทั่งสามารถอพยพไปประเทศสหรัฐอเมริกาได้สำเร็จ เนื้อเรื่องทั้งหมดเป็นการเล่าย้อนอดีตจากจุดยืนปัจจุบันที่เกียนกำลังใช้ชีวิตอยู่ที่สหรัฐอเมริกา

การมีอยู่ของคนเลือดผสมอันเนื่องมาจากสงครามไม่ใช่ปรากฏการณ์ใหม่ในสังคมเวียดนาม ก่อนหน้าที่สหรัฐอเมริกาจะแสดงตัวเป็นคู่ขัดแย้งกับฝ่ายคอมมิวนิสต์เวียดนามเหนือในช่วงกลางคริสต์ศตวรรษที่ 20 นั้น ฝรั่งเศสเคยปกครองเวียดนามมาก่อนแล้ว นาดาลี หวิงห์ เจิว เกียน (Nguyen, 2005) ได้ศึกษาสภาพชีวิตของคนเวียดนามเลือดผสมในประเทศเวียดนามผ่านบันทึกความทรงจำเรื่อง *Métisse Blanche* ของกิม เลอแฟวร์ (Kim Lefèvre) ผู้หญิงลูกครึ่งฝรั่งเศสและเรื่อง *The Unwanted* ของเกียน เหวียน (Kien Nguyen) ผู้ชายลูกครึ่งอเมริกัน เธอพบว่าผู้เล่าของทั้งสองเรื่องมีชะตากรรมคล้ายคลึงกัน การที่ร่างกายของพวกเขามีลักษณะบางอย่างแตกต่างจากคนเวียดนามท้องถิ่นอย่างชัดเจน เช่น สีตาและลักษณะเส้นผม ทำให้พวกเขาเป็นที่รังเกียจเพราะ

ร่างกายของพวกเขาทำให้คนท้องถิ่นนึกถึงคนต่างชาติที่มาบุกรุกประเทศ (“a bodily reminder of the foreign presence in Vietnam”, Ibid., p. 111) สังคมเวียดนามดั้งเดิมรังเกียจคนต่างชาติ ผู้หญิงที่แต่งงานกับคนตะวันตกจะถูกเหยียดหยามเพราะเธอกำลังแต่งงานกับคนที่เคยทำร้ายบรรพบุรุษของตัวเอง (Jamieson, 1993, cited in Nguyen, Ibid., pp. 111-112) กิมและเกียนไม่รู้จักพ่อและไม่มีข้อมูลที่แน่ชัดเกี่ยวกับเขา การไม่สามารถระบุตัวตนของพ่อได้ทำให้คนเลียดผสมจำนวนมากไม่อยู่ในฐานข้อมูลของรัฐบาลชาติตะวันตกและไม่ได้รับความช่วยเหลือ กระนั้น เมื่อเทียบกันแล้วรัฐบาลฝรั่งเศสช่วยเหลือคนลูกครึ่งฝรั่งเศสรวดเร็วกว่ารัฐบาลอเมริกันช่วยเหลือคนลูกครึ่งอเมริกัน (Ibid., p. 114) กิมและเกียนถูกสังคมเวียดนามผลักออกให้เป็นคนนอก สามารถถูกทำร้ายร่างกายได้และถูกกีดกันทางสังคม พวกเขาถูกรังเกียจทั้งจากสังคมเวียดนามและสังคมตะวันตก

กรณีของสหรัฐอเมริกา สมฤดี สงวนแก้ว (2553) พบว่าการเหยียดคนเลียดผสมสัมพันธ์กับประวัติศาสตร์การเหยียดทาสผิวดำที่แบ่งแยกความแตกต่างระหว่างคนขาวในฐานะผู้ปกครองกับคนดำในฐานะแรงงาน กระทั่งปัจจุบัน สังคมก็ยังมีความคิดว่าคนเลียดผสมไม่แตกต่างจากคนดำเพราะมีเลือดของคนอื่นที่ไม่ใช่คนขาวผสมอยู่ (เรื่องเดียวกัน, น. 156) ในช่วงแรก คนเลียดผสมจะไม่รู้ถึงความเป็นชายขอบของตนเอง พวกเขาจะเริ่มตระหนักถึงสิ่งนี้ก็ต่อเมื่อถูกคนในสังคมล้อเลียน กลั่นแกล้ง และเอารัดเอาเปรียบ พวกเขาอาจรับมือสถานการณ์นี้โดยการนิยามตัวเองเป็นคนขาว หรือนิยามตัวเองเป็นคนดำ หรือยอมรับสถานะก้ำกึ่งของตัวเองที่ไม่ใช่ทั้งคนขาวและคนดำ (เรื่องเดียวกัน, น. 164) พวกเขาอาจหลีกเลี่ยงความอยุติธรรมในสังคม ใช้กำลังโต้ตอบ หรือหาหนทางอื่นในการแก้ไขสถานการณ์ เช่น สร้างจุดเด่นหรือความเชี่ยวชาญในด้านที่สังคมเคารพชื่นชม (เรื่องเดียวกัน, น. 165)

เจต ทิฟฟานี ฮิดิล (Hidle, 2014) วิเคราะห์เรื่องเล่าชีวิตของตัวเองเทียบเคียงไปกับเรื่อง *The Unwanted* และนวนิยายเรื่อง *We Should Never Meet* ของเอมี ฟาน (Aimee Phan) ในฐานะเรื่องเล่าเกี่ยวกับคนเลียดผสมที่สู้ชีวิต เชื้อมโยงบานเกิด แม่ และโสเภณีเข้าด้วยกัน และจบเรื่องด้วยการเปลี่ยนผ่านของตัวตน หันมานิยามตัวเองว่าเป็นคนอเมริกันเชื้อสายเวียดนาม ฮิดิลมองว่าการเขียนบันทึกความทรงจำของเกียน เหงวียน เป็นเพียงรูปแบบหนึ่งของการปรับเปลี่ยนขนาดแผลทางชาติพันธุ์มาใช้สร้างสรรค์ผลงานศิลปะ เธอจึงศึกษางานเขียนประเภทอื่นของคนเวียดนามพลัดถิ่นในสหรัฐอเมริกาควบคู่ไปด้วย ได้แก่ นวนิยาย บันทึกความทรงจำที่มีภาพประกอบ (graphic memoir) และคู่มือการทำอาหาร รวม 10 เรื่อง หนังสือเหล่านี้นำเสนอเรื่องราวที่ประวัติศาสตร์กระแสหลักไม่สนใจและสะท้อนว่าบาดแผลสงครามเวียดนามไม่เคยจางหายไป คนเวียดนามพลัดถิ่นรุ่นหลังได้รับสืบทอดบาดแผลมาจากคนรุ่นก่อน พวกเขาปฏิเสธภาพเหมารวมของแนวคิดชนกลุ่มน้อยต้นแบบ (model minority) และมีตัวตนที่หลากหลายซับซ้อน

นอกจากนี้ แม้เจฟฟรี ซานตา อนา (Ana, 2015) จะไม่ได้วิเคราะห์เรื่อง *The Unwanted* โดยตรง แต่เธอก็กล่าวถึงหนังสือเล่มนี้เป็นตัวอย่างของงานเกี่ยวกับคนอเมริกันเลือดผสมเชื้อสายเอเชียที่น่าจะสามารถทำความเข้าใจได้จากทฤษฎีแอฟเฟกต์และมุมมองแบบทุนนิยม (Ibid., p. 174) ในแง่แอฟเฟกต์ อนาเสนอการรับรู้ถึงบรรพบุรุษ (feeling ancestral) และการจดจำแบบชาติพันธุ์ (ethnic remembering) ว่าเป็นอารมณ์ความผูกพันและการแสดงออกว่าตนเองยังคงจดจำความเจ็บปวดของบรรพบุรุษสมัยอพยพได้ ประสบการณ์นี้สะท้อนว่าคนเลือดผสมในปัจจุบันยังคงไม่สามารถปรับตัวเข้ากับสังคมอเมริกันและจำเป็นต้องเชื่อมั่นในความฝันแบบอเมริกัน (American dream) ในแง่ทุนนิยม อนาเสนอว่าคนเลือดผสมยังคงติดค้างอยู่กับประเด็นเรื่องชาติพันธุ์เพราะต้องการใช้สิ่งนี้เป็นทุนเพื่อหาประโยชน์ให้กับตัวเอง ผู้วิจัยคิดว่าแนวคิดของอนาได้รับอิทธิพลมาจากทฤษฎีความโศกเศร้าทางชาติพันธุ์ที่ไม่อาจไว้อาลัย (racial melancholia) ของเดวิด แอล เอ็ง และฮันชินฮี (Eng & Han, 2000) และทฤษฎีการเป็นผู้ประกอบการทางชาติพันธุ์ (panethnic entrepreneurship) ของคนอเมริกันเชื้อสายเอเชียของเหวียต แทงห์ เหงวียน (Nguyen, 2002) ที่มีมาก่อนแล้วในแวดวงเอเชียนอเมริกันศึกษา

การศึกษาเรื่อง *The Unwanted* ของผู้วิจัยในบทความนี้คล้ายคลึงกับงานของอีเดลมากที่สุดเพราะใช้ทฤษฎีบาดแผลเหมือนกัน ความแตกต่างอยู่ที่อีเดลเน้นเฉพาะเรื่องการมีเลือดผสมและความสัมพันธ์ระหว่างรูปแบบบันทึกความทรงจำ/งานเขียนชีวิตและเนื้อหา การมีเลือดผสมเป็นเรื่องบังเอิญ ไม่มีนัยสำคัญ เช่นเดียวกับที่เธอศึกษาความหลากหลายทางเพศในนวนิยาย บาดแผลและการเอาชีวิตรอดในบ้านที่ความทรงจำที่มีภาพประกอบและคู่มือการทำอาหาร การจับคู่ทั้งหมดเป็นความบังเอิญที่แสดงความหลากหลายของวิธีการเยียวยาบาดแผลเท่านั้น ส่วนผู้วิจัยมองว่าเรื่องเลือดผสมผูกโยงอยู่กับการเป็นชนชั้นกลางอย่างเหนียวแน่น เกียน เหงวียนอาจเลือกรูปแบบบันทึกความทรงจำโดยบังเอิญ แต่รูปแบบนี้ก็ทำให้ผู้อ่านคาดหวังความจริงในระดับหนึ่ง เป็นความจริงที่ผู้แต่งจัดวางและใส่สีสันทันที เขาเป็นคนพลัดถิ่นรุ่นที่หนึ่งเพราะขณะเดินทางอพยพ เขารู้เท่าทันสถานการณ์รอบตัว ดูแลตัวเองได้ ไม่ต้องขอความช่วยเหลือจากครอบครัวหรือบุคคลอื่น ผู้วิจัยสนใจว่าเกียนในฐานะคนพลัดถิ่นรุ่นที่หนึ่งเลือกนำเสนอประสบการณ์บาดแผลและมีจุดยืนทางการเมืองเรื่องตัวตนอย่างไร เขาแต่งหนังสือ *The Unwanted* ในลักษณะเรื่องเล่าบาดแผลเพื่อใช้ประโยชน์อะไรบ้าง

เคที แครูท (Caruth, 1995) นำแนวคิดของซิกมุนด์ ฟรอยด์ เรื่องกระบวนการทางจิตว่าด้วยการจัดการความสูญเสียมาต่อยอดในเชิงประวัติศาสตร์สังคม เธอเสนอว่าประสบการณ์บาดแผล (trauma) เกิดจากการที่บุคคลหนึ่งเผชิญหน้ากับเหตุวิกฤตที่เขาไม่พร้อมและไม่เคยรับมือมาก่อน เหตุการณ์นั้นจึงกลายเป็นภาพหลอนที่ปรากฏซ้ำๆ ในจิตของบุคคลผู้นั้นจนกว่าเขาจะสร้างความหมายและจัดการความทรงจำเรื่องนั้นได้ (“...the event is not assimilated or experienced fully at the time, but only belatedly, in its repeated possession of the one who experiences it.”,

Ibid., p. 4) หากบุคคลนั้นไม่สามารถจัดการแก้ไขสถานการณ์ให้ดีขึ้น ภาพหลอนจะดึงเขาให้ติดอยู่ในโลกของอดีต ไม่สามารถใช้ชีวิตในปัจจุบันได้อย่างสงบสุขเพราะเส้นแบ่งเวลาระหว่างอดีตกับปัจจุบันได้ถูกทำลายไป

ระบบภาษาเป็นเครื่องมือสำคัญที่ทำหน้าที่สร้างความหมายและความตระหนักรู้ให้แก่เจ้าของประสบการณ์ การเยียวยาที่สำเร็จจึงมักเกิดขึ้นผ่านภาษา เช่น โดยการพูดบอกเล่าหรือโดยการเขียน กระนั้น การนำเสนอสิ่งที่จิตสำนึกพยายามกดทับและปฏิเสธไม่ใช่เรื่องง่าย เรื่องเล่าที่ได้มาจึงอาจมีเนื้อหาสับสน วกวน และนำเสนอหลายประเด็นไม่ชัดเจน อย่างไรก็ตาม เมื่อเรานำตัวบทนั้นมาวิเคราะห์อย่างละเอียด จะพบความเชื่อมโยงระหว่างประเด็นต่างๆ และสามารถเข้าใจเรื่องราวที่เกิดขึ้นได้

เรื่องเล่าบาดแผลเป็นเพียงผลผลิตของการตีความอดีตของเจ้าของประสบการณ์ในช่วงเวลาหนึ่งเท่านั้น เมื่อเวลาผ่านไป บาดแผลเดิมก็สามารถถูกหยิบขึ้นมาเล่าใหม่และแตกต่างไปจากเดิม เพราะมุมมองและความเข้าใจของเจ้าของประสบการณ์ต่อเหตุการณ์นั้นได้เปลี่ยนไปแล้ว ผู้สูญเสียแต่ละคนจะตีประสบการณ์ที่มีอยู่ออกมาสร้างเรื่องเล่าและตัวตนตามแบบที่ตนเข้าใจหรือต้องการให้เป็นตามบริบทปัจจุบัน (“a rethinking of reference is aimed not at eliminating history but at resituating it in our understanding”, Caruth, 1996, p. 11)

ผู้วิจัยจะใช้ทฤษฎีประสบการณ์บาดแผลของแครุธและการอ่านละเอียดเป็นหลักในการวิเคราะห์ลักษณะและหน้าที่ของเรื่องเล่าบาดแผลในเรื่อง *The Unwanted*

2. การเมืองเรื่องชนชั้นและชาติพันธุ์

ช่วงระหว่างสงครามเวียดนามและหลังสงครามสิ้นสุด บรรยากาศทางการเมืองของสังคมเวียดนามหมกมุ่นอยู่กับความจงรักภักดีต่อชาติ อุดมการณ์ชาตินิยมและคอมมิวนิสต์ถูกหลอมรวมเข้าด้วยกัน ดังนั้น ผู้ที่รักชาติจะต้องยอมรับวิถีการปกครองแบบคอมมิวนิสต์ หากปฏิเสธ ขัดขึ้นหรือมีลักษณะบางประการขัดแย้งกับหลักคอมมิวนิสต์ ผู้นั้นย่อมกลายเป็นคนทรยศชาติ ฝ่ายเสรีนิยมประชาธิปไตยซึ่งมีความสัมพันธ์ใกล้ชิดกับตะวันตกจึงมีสถานะเหมือนกบฏ

แม้คนต่างชาติและคนเวียดนามใต้จะถูกฝ่ายคอมมิวนิสต์รังเกียจ แต่สถานะของคนเชื้อสายผสมร้ายแรงกว่านั้น ภาวะเลือดผสมเกิดขึ้นที่ระดับร่างกาย คนเลือดผสมไม่สามารถปิดบังเรือนร่างของตัวเองได้ เกียนมีลักษณะภายนอกคล้ายเด็กอเมริกันดังที่ทหารอเมริกันคนหนึ่งเคยทักว่าเกียนเหมือนน้องชายของเขา (“You remind me of my brother, you know?” he said, touching my

hair.”; “You look just like a little American boy, you know?” Nguyen, 2001, p. 69) ร่างกายที่แตกต่างจากคนเวียดนามทั่วไปเช่นนี้เป็นเป้าของการโจมตีจากฝ่ายชาตินิยม แม่ซึ่งตระหนักในความขัดแย้งและความรุนแรงในสังคมจึงแยกตัวเองและลูกออกจากบ้านเดิมที่อยู่บนที่ดินผืนเดียวกับเครือญาติ สร้างบ้านใหม่อีกหลังที่เมืองอื่น เป็นเหตุผลที่มีรั้วสูงใหญ่ทำจากลวดและไม้หนามไว้สำหรับปกป้องตัวเธอและลูก

My mother, in an effort to shield the inside beauty from the outside world, constructed two enormous iron gates, as well as a high barbed-wire fence covered with thick vines, to obscure all within their boundaries. [...] According to my mother, those children were either too dirty, or I was too clean, for my association with them. In Vietnam, rich children like myself wore sandals to protect their feet from dirt and the heat, while poor children like the ones from the other side of the wall ran around barefoot. (Ibid., p. 6)

จากตัวบทข้างต้น ผู้เล่าอธิบายว่าแม่ไม่ให้ตนเองเล่นกับเด็กนอกบ้านอีกฝั่งรั้วเพราะเธอไม่ต้องการให้เกียนสกปรก แต่จากมุมมองของผู้อ่าน เราจะสังเกตได้ว่าฉากนี้นำเสนอความขัดแย้งและการแบ่งแยกที่ลึกซึ้งกว่านั้น ความสะอาดอาจไม่ใช่ประเด็นที่เกี่ยวข้อง การแบ่งพื้นที่สองฝั่งชัดเจน การสร้างอุปสรรคคั่นกลาง และการห้ามไม่ให้ผู้เล่าไปยุ่งเกี่ยวกับคนฝั่งตรงข้ามแสดงให้เห็นว่าแม่กังวลเรื่องภัยคุกคามจากคนนอกครอบครัวที่อาจเป็นคนคลั่งชาติ ภายในบ้านเป็นพื้นที่ของคนเลือดผสม คือ เกียนและจิมมี ส่วนบริเวณนอกบ้านเป็นพื้นที่ของคนเวียดนามทั่วไป รั้วบ้านจึงเป็นเกราะที่แม่ใช้ป้องกันตัวเองและครอบครัวไม่ให้ตกเป็นเป้าสายตาและถูกวิพากษ์วิจารณ์ในสังคม นอกจากนี้ พื้นที่สองฝั่งยังสะท้อนฐานะทางเศรษฐกิจที่ไม่เท่าเทียมกันของคน บ้านแม่แสดงความร่ำรวย ส่วนด้านนอกบ้านเป็นพื้นที่ของความยากจนขาดแคลน การห้ามของแม่จึงสะท้อนว่าเธอก็รังเกียจคนจนและมองว่าคนจนสกปรก ความเกลียดชังจึงเกิดขึ้นจากทั้งสองฝ่าย คนเวียดนามนอกบ้านรังเกียจคนในบ้านที่มีเลือดผสมและเป็นนายทุน ส่วนแม่ซึ่งอยู่ในบ้านก็เกลียดคนนอกบ้านที่ยากจนและกลัวที่พวกเขาเป็นคอมมิวนิสต์ชาตินิยม ประเด็นเรื่องเชื้อชาติและชนชั้นผูกติดกันอย่างเหนียวแน่น ครั้นต่อมา ฝ่ายคอมมิวนิสต์ได้รับชัยชนะและตะวันตกล่าถอยออกนอกประเทศ รั้วบ้านของแม่ถูกทำลายทิ้ง ชีวิตของเกียนและครอบครัวจึงพลิกผัน ต้องเผชิญกับความเกลียดชังของคนในสังคมอย่างหนักหน่วง ผู้วิจัยขอแบ่งความทุกข์ยากที่ถูกนำเสนอในเนื้อเรื่องตามผู้เกี่ยวข้องหลักได้แก่ แม่ ผู้เล่า และคนเลือดผสมคนอื่น

2.1 ความเกลียดชังต่อแม่

เนื่องจากแม่เคยเป็นชนชั้นกลางที่ร่ำรวย ทำธุรกิจกับคนต่างชาติ อีกทั้งมีความสัมพันธ์ลึกซึ้งจนให้กำเนิดลูกเลือดผสมอเมริกันสองคน เมื่อฝ่ายคอมมิวนิสต์รวมประเทศสำเร็จ แม่จึงถูกเจ้าหน้าที่รัฐจับตาและโจมตีหลายครั้งหลายรูปแบบ เริ่มต้นตั้งแต่หลังรวมประเทศ คฤหาสน์ของแม่ถูกยึดเพราะเป็นบ้านหลังที่สองและแสดงความร่ำรวย ถือเป็นทรัพย์สินส่วนเกิน รัฐบังคับให้แม่และลูกๆ กลับไปอยู่บ้านหลังแรกซึ่งใช้ที่ดินร่วมกับญาติ แม่เธอจะชี้แจงว่าจำเป็นต้องอยู่ที่คฤหาสน์นี้ แต่เจ้าหน้าที่รัฐก็ตอบกลับอย่างชัดเจนว่ารัฐจะกำจัดคนร่ำรวยแบบเธอทิ้งเพื่อความก้าวหน้าของประเทศ (“as long as you have assets, you and the Vietnamese government are enemies.”; “We have to knock people like you down, so that we can move ahead.”, Ibid., p. 82) ยิ่งไปกว่านั้น แม่ยังถูกโจมตีเรื่องการหาคู่ครอง เธอถูกตำหนิและประจานในที่ประชุมหมู่บ้านว่าเป็นโสเภณีขายตัวให้แก่ศัตรู (“Under the Imperialist government [...] there are two possible ways for a person to have had mixed-blood children: through prostitution or through adoption. You [Kien’s mother] have admitted earlier that fucking was how you got them, so you must be a hooker.” She ended triumphantly, looking around the audience for affirmation.” Ibid., p. 111) แม่ต้องอดทนยอมรับคำต่อนี้เพราะที่ประชุมหมู่บ้านไม่สามารถยอมรับได้ว่าคนเวียดนามและคนต่างชาติรักกันได้และเธอยังคงจำเป็นต้องใช้ชีวิตอยู่ที่หมู่บ้านนี้

2.2 บาทแผลของผู้เล่า

เกียนในวัยเด็กถูกกดขี่กลั่นแกล้งจากญาติและคนรอบข้างเพียงเพราะเขามีเชื้อสายอเมริกันผสมอยู่ในสายเลือด ลูกพี่ลูกน้องเรียกเขาอย่างดูถูกว่า “เด็กเถื่อน” (bastard) และ “ลูกครึ่ง” (half-breed) (Ibid., p. 97, pp. 115-116, pp. 160-161)

เกียนและจิมมีได้เผชิญกับความเกลียดชังที่ญาติมีต่อพวกเขาอย่างชัดเจนเมื่อพวกเขาไปขอแบ่งอาหารมาประทังชีวิตในตอนนั้น แม่ออกไปทำงานหาเงินหลายวัน ไม่ได้กลับบ้าน เกียนและน้องอยู่ตามลำพัง อดข้าวมาหลายมื้อ เกียนจึงไปขอความช่วยเหลือที่บ้านญาติซึ่งอยู่ติดกัน แต่เนื่องจากไม่มีคนอยู่บริเวณนั้น เขาจึงแอบหยิบมันฝรั่งออกมาโดยพลการและเขียนข้อความใส่กระดาษแจ้งว่าขอยืมอาหาร จะชดใช้คืนให้เมื่อแม่กลับมา ญาติพบเกียนตอนเขากำลังเดินออกจากห้องครัว จึงเข้าใจผิดว่าเขาขโมยอาหาร ลูกพี่ลูกน้องคนหนึ่งชื่อตินจึงพุ่งเข้าทำร้ายร่างกายเขาอย่างรุนแรง

He [Tin] clenched his hand into a fist and punched my jaw with all his strength. [...] I fell back on the ground, while his family watched in silence.

Tin ran back inside his house [...] the handle of a hammer stuck out from between his fingers. My aunt spoke warningly to him.

“Be careful, Tin, don’t hit him in the face.”

[...] “Don’t worry, Mother. I am going to teach this half-breed a lesson today about stealing from my sister.”

I saw him lunge at me, the weapon aimed at my face. All I could do was wrap my head in between my arms before he got too close. Jimmy jumped in to grab Tin’s legs, pulling him away. I was aware of my brother’s dog above me as it leaped out to bite Tin on the side of his abdomen. Tin let out another frustrated scream, but only for a second. He shook the dog off and kicked my brother in the groin. Jimmy fell down, gasping and holding his privates in agony. However, the dog did not give up. It bared its fangs and launched itself again at my cousin. Fully prepared this time, Tin swung the hammer and whacked it across Lou’s face. His strength sent the dog into the air to land a few feet away, howling wildly. He then dove on top of me, pounding on my exposed back with his fist, which was still wrapped around the head of the hammer. Lying on the ground, I lost count of his punches and passed out. (Ibid., pp. 160-161)

เกียน น้องชาย และสุนัขถูกทำร้ายร่างกายจนบาดเจ็บสาหัส เกียนถูกต่อยจนหมดสติ น้องถูกเตะที่บริเวณอวัยวะเพศ สุนัขถูกค้อนทุบหัวอย่างแรง ความรุนแรงเหล่านี้แสดงให้เห็นว่าดิ้นพยายามฆ่าพวกเขา การทำร้ายอวัยวะเพศมีนัยถึงความพยายามของคนเวียดนามเชื้อสายบริสุทธ์ในการควบคุมประชากรคนเชื้อสายผสม ทำให้คนกลุ่มนี้ไม่สามารถสร้างทายาทสืบสกุลต่อไป ญาติคนอื่นนิ่งเฉย ไม่ใส่ใจความรุนแรงที่เกิดขึ้นตรงหน้า เมื่อรู้ภายหลังว่าเกียนได้เขียนข้อความขอยืมอาหารทิ้งไว้ พวกเขาไม่ขอโทษ ซ้ำยังต่อว่าเกียนที่ไม่บอกให้พวกเขาทราบตั้งแต่แรกจนเข้าใจผิด พวกเขาไม่ปรุ้มพยาบาลเกียน น้อง และสุนัขที่นอนบาดเจ็บอยู่ ทำเพียงแค่นอนดูและปล่อยให้ผู้เล่าและน้องค่อยๆ พยุงตัวเองเดินออกจากที่เกิดเหตุ ดิ้นด่าซ้ำว่าคนแบบผู้เล่าควรไปนรกให้หมด (“You animals. I hope you all go to hell.”, Ibid., p. 161) คำพูดและการกระทำของดิ้นแสดงให้เห็นว่าคนเชื้อสาย

ผลสมถูกมองว่ามีสถานะไม่ต่างจากสัตว์ เกียน น่อง และสุนัขซึ่งอยู่ฝั่งตรงข้ามคนเวียดนามเชื้อสาย
บริสุทธิจึงถูกทำร้ายไม่แตกต่างกัน

ตัวอย่างข้างต้นแสดงให้เห็นว่าคนเชื้อสายผลสมเป็นคนนอกในสังคมเวียดนาม เป็นความ
แปลกแยกที่น่ารังเกียจ หากใครจะกำจัดความแปลกแยกนี้ทิ้ง ย่อมสามารถทำได้อย่างอิสระ เจด
ทิฟฟานี ฮิดเดิล (Hidle, 2014, pp. 166-169) วิเคราะห์ว่าสภาพของชนกลุ่มนี้สอดคล้องกับแนวคิด
สภาวะยกเว้น (state of exception) และชีวิตที่เปลือยเปล่า (bare life) ของจอร์โจ อะกัมเบน (Giorgio
Agamben) ซึ่งเสนอว่าชีวิตของคนที่ถูกสังคมตัดสินให้เป็นคนนอกนั้นไม่มีคุณค่าเท่าเทียมกับชีวิต
ของคนอื่นในสังคม คนประเภทนี้สามารถถูกฆ่าได้โดยผู้ลงมือสังหารไม่ต้องรับผิดชอบ ตี้นและครอบครั
วจึงเฉยชา ไม่คิดว่าพวกตนทำอะไรผิดที่ทำร้ายร่างกายเกียน น่อง และสุนัข สภาพไร้คุณค่าไร้ตัวตน
เช่นนี้จะปรากฏอีกครั้งในความรุนแรงต่อคนเลือดผสมคนอื่น

นอกจากนี้ เกียนยังโดนพ่อเลี้ยงซึ่งเป็นคนเวียดนามท้องถิ่นข่มขืน ขู่ฆ่า และข่มขู่ว่าจะไป
ข่มขืนน้องชายของเกียนต่อหากเกียนนำเรื่องนี้ไปบอกให้แม่รู้ (“ ‘Scream, and I will break your
neck.’ ”; “Before he climbed off my body, Lam waved his fist in my face. ‘Keep this between
you and me [...] And if you are stupid enough to tell your mother about this, I will go after
your brother next.’ ” Nguyen, 2001, pp. 130-131) พ่อเลี้ยงโกรธแม่ที่สั่งให้คนรับใช้ซึ่งกำลังตั้ง
ท้องลูกของเขาไปทำแท้ง แต่เนื่องจากเขาไม่มีอำนาจมากพอที่จะต่อสู้กับแม่แบบเผชิญหน้า เขาจึง
ระบายความโกรธของตนลงที่ผู้เล่าซึ่งเป็นลูกของแม่แทน การข่มขืนเป็นมากกว่าการทำร้ายร่างกาย
เพราะผู้ถูกข่มขืนจะรู้สึกอับอายในร่างกายของตัวเอง หลังจากถูกข่มขืน เกียนรู้สึกโดดเดี่ยวและ
อับอายมาก เขาไม่เคยเล่าให้ใครฟัง ยิ่งไปกว่านั้น เขาชวนน้องออกมาอนนอนนอกบ้านในคืนถัดมา
เพราะเขายังกลัวคำขู่ของพ่อเลี้ยงอยู่ ตัวอย่างนี้แสดงให้เห็นว่าเด็กเลือดผสมสามารถถูกคุกคามทาง
เพศได้แม้กระทั่งจากคนใกล้ชิด ในบริบทนี้ ครอบครัวไม่ใช่ที่ปลอดภัยสำหรับพวกเขา

ผู้เล่าไม่สามารถอดทนต่อการกดขี่และการเลือกปฏิบัติที่สังคมเวียดนามกระทำต่อเขาได้
อีกต่อไป เขาจึงพยายามหนีออกนอกประเทศเวียดนามผ่านทางเรือกับเพื่อนของแม่แต่ความ
พยายามครั้งนี้ก็ล้มเหลว เขาติดเกาะร้าง โดนโจรปล้น ถูกปล่อยทิ้งกลางทะเล และรอดชีวิตมาได้
เพราะคลื่นพัดพาร่างของเขามาติดชายหาดเวียดนามตะวันออก แม่เกียนจะเพ็งรอดพ้นจากการ
เผชิญหน้ากับความตาย แต่เขาก็ถูกตำรวจจับ ถูกทรมานระหว่างสอบสวน และถูกส่งตัวเข้าค่าย
กักกันสำหรับผู้หลบหนีออกนอกประเทศทางเรือโดยเฉพาะ อีกพักใหญ่ แม่ถึงหาทางติดสินบน
เจ้าหน้าที่และช่วยเกียนออกจากค่ายกักกันได้ เมื่อได้รับอิสรภาพ เกียนยังคงหาหนทางออกนอก
ประเทศเวียดนาม คราวนี้ เขาได้ข้อมูลเกี่ยวกับพ่อชาวอเมริกันมากขึ้น จึงเปลี่ยนวิธีการมาเป็นเขียน
จดหมายขอความช่วยเหลือจากสถานทูตอเมริกันแทน ในที่สุด เขาก็สามารถอพยพไปสหรัฐอเมริกา
อย่างถูกต้องตามกฎหมายได้ใน ค.ศ. 1985

ก่อนจะอพยพออกนอกประเทศ ผู้เล่าต้องจัดการเอกสารแสดงทรัพย์สินต่างๆ ของครอบครัวให้เสร็จสิ้น เป็นการยืนยันว่าพวกเขาจะจากไปตัวเปล่า ไม่ถือสิทธิ์ครอบครองทรัพย์สินใดในประเทศเวียดนามค้างไว้ ครอบครัวเขามีปัญหากับลุงข้างบ้านที่เป็นเจ้าของที่ดิน ทำให้พวกเขาขายบ้านไม่ได้ ฝ่ายเจ้าหน้าที่รัฐไม่ยอมดำเนินการช่วยเหลือใดๆ กับปัญหานี้ พวกเขาวางแผนเรียกสินบน และถ่วงเวลา ไม่ออกเอกสารยืนยันทรัพย์สินให้เขาจนกระทั่งเกียมนเกือบตกเครื่องบิน (“How badly do you want me to sign and stamp this paper?” [...] The officer continued to laugh. [...] “You are wasting my time, dumb half-breed.” [...] “Come back tomorrow,” he said. “And bring a gift with you. I don’t do anything for free.”, Ibid., p. 326) ครั้นถึงจุดตรวจเอกสารที่สนามบิน เจ้าหน้าที่ก็โยนเอกสารทิ้งโดยไม่อ่านแม้แต่แผ่นเดียวและบอกว่าไม่มีใครอยากเก็บประชากรขยะแบบเกียมนไว้ในเวียดนามต่อไปอยู่แล้ว (“The policeman seized the pile of papers. In one swift movement, he tossed everything in the air without glancing at it.”; “Nobody wants to keep trash like you in this country.” Ibid., p. 334)

ตัวอย่างเหล่านี้แสดงให้เห็นว่า คนเวียดนามท้องถิ่นจะอย่างไรกับร่างกาย จิตใจ และทรัพย์สินของคนเลือดผสมก็ได้เพราะสังคมเวียดนามไม่คิดว่าคนเลือดผสมมีตัวตน มีคุณค่า และมีศักดิ์ศรี เจ้าหน้าที่รัฐไม่สนใจและไม่อยากช่วยเหลือกลุ่มคนเลือดผสม

2.3 ความรุนแรงต่อคนเลือดผสมคนอื่น

การดูถูกคนเลือดผสมมีมิติที่ซับซ้อน การสังเกตคนเลือดผสมโดยทั่วไปมักดูจากลักษณะผมหยิกหรือสีตาที่ไม่ปรากฏในคนเวียดนามแต่คล้ายคลึงคนตะวันตก ไม่ได้ดูจากสีผิวเนื่องจากคนเวียดนามส่วนใหญ่มีผิวสีขาว (หรือสีเหลือง) คล้ายคลึงกับคนยุโรปและคนอเมริกันผิวขาว อย่างไรก็ตาม ทหารตะวันตกที่เข้ามารบในเวียดนามบางส่วนเป็นคนที่ผิวสีแอฟริกัน เช่น ทหารโมร็อกโก สมัยสงครามอินโดจีนครั้งที่หนึ่งและทหารแอฟริกันอเมริกันสมัยสงครามเวียดนาม ทหารเหล่านี้ได้ให้กำเนิดคนเวียดนามเลือดผสมผิวดำ ลูกของพวกเขามีผิวสีดำแบบที่ไม่สามารถพบได้ในคนเวียดนามทั่วไป คนเลือดผสมผิวดำเหล่านี้จึงตกเป็นเป้าของการเลือกปฏิบัติได้ง่ายกว่าคนเลือดผสมผิวขาว

เกียมนผู้เล่าเป็นคนผิวขาว เขาบรรยายสภาพชีวิตที่ยากลำบากของคนเลือดผสมผิวดำว่าอยู่ในสภาวะเหยื่อของสังคมและอาชญากรรมตลอดเวลา เช่น เด็กเลือดผสมผิวดำนอกร้านอาหารที่แม่พาผู้เล่าและน้องมากิน เกียมนได้รู้จักเจ้าของร้านว่าเด็กคนนั้นเป็นลูกของโสเภณีที่ถูกทิ้งไว้ข้างถนน

[...] “That wretched woman sold most of her kids as soon as they sprouted their first baby teeth. Those two she couldn’t sell. They are black girls. Who wants them?” [...] “I’ll tell you something even sadder than this,” the woman continued. “A few months ago, she lost a child [...] about ten, eleven years old. [...] Three men. They had some sort of agreement with the mother, buying the kid’s virginity. [...] One of them put his you-know-what in her mouth while the other two pinned her down. The poor child didn’t know, so instead of pleasing him, she bit down on it.”

[...]

“They killed her with a rock.”

[...] “Smashed her head like a bug. [...] Then they paid the mother to keep her mouth shut. The police couldn’t find the killers, and the girl died in vain. No one cared.”

[...]

“I tell you, your children are lucky that they are white. At least they have a chance to live. The burnt-rice have only bad luck.” (Ibid., p. 179)

เจ้าของร้านอาหาร แม่ และเพื่อนของแม่กำลังพูดถึงโสเภณีคนหนึ่งที่มีความสัมพันธ์กับคนอเมริกันและขายลูกแลกเงิน โสเภณีคนนี้ขายลูกสาวผิวดำสองคนไม่ได้เพราะไม่มีใครต้องการ วันหนึ่ง ผู้ชายสามคนซื้อเด็กผิวดำคนหนึ่งไปเพื่อมีเพศสัมพันธ์ด้วย แต่เด็กยังไม่รู้ความ เลยเผลอกัดอวัยวะเพศของผู้ชาย เธอจึงถูกก้อนหินทุบหัวจนตายเหมือนกับแมลงตัวหนึ่ง แม่ของเธอไม่เอาเรื่องเนื่องจากได้เงินตอบแทน ตำรวจเวียดนามก็ไม่ใส่ใจตามหาคนร้าย อาชญากรรมนี้จึงจบลงโดยที่ไม่มีใครสนใจ ความรุนแรงที่เกิดขึ้นกับเด็กผู้หญิงผิวดำคนนี้ ไม่ต่างจากความรุนแรงที่เกิดขึ้นกับเกียน คนเชื้อสายผสมถูกปฏิบัติราวกับเป็นสิ่งของหรือสัตว์ที่คนเวียดนามเชื้อสายบริสุทธิ์สามารถทำอะไรก็ได้ ชีวิตของพวกเขาไม่มีคุณค่า

การพบโสเภณีและลูกเลือดผสมของเธอที่ร้านอาหารของแม่และเกียนนี้ ในเชิงสัญลักษณ์จากนี้กำลังสะท้อนสถานะที่คล้ายคลึงกันระหว่างคนในร้านกับคนนอกร้าน ทั้งสองฝั่งล้วนมีโสเภณีและเด็กเลือดผสม ฝั่งหนึ่งคือโสเภณีและลูกสาวเลือดผสมผิวดำ อีกฝั่งหนึ่งคือแม่ซึ่งถูกคนท้องถิ่นกล่าวหาว่าเป็นโสเภณีและตัวเกียนเองที่เป็นเด็กเลือดผสมผิวดำ ในกรณีนี้ สถานการณ์ของผู้เล่าดีกว่าอีกฝั่งตรงที่ตัวเองมีผิวขาวและแม่ของตนในขณะนั้นยังมีเงินเลี้ยงดูพวกเขา หากแม่ไม่มีเงินเธอก็อาจปล่อยให้ลูกทอดอยากหรือทอดทิ้งลูกเช่นกัน

นอกจากเด็กเลือดผสมผิวดำที่ร้านอาหารแล้ว ผู้เล่าได้พบกับเด็กเลือดผสมอีกจำนวนมาก หลังจากเขาได้รับสิทธิ์อพยพไปสหรัฐอเมริกาตามโครงการจัดส่งผู้ลี้ภัยอย่างมีระเบียบ (Orderly Departure Program) ของสหประชาชาติ (United Nations) พวกเขาส่วนใหญ่เป็นเด็กไร้บ้าน ใส่เสื้อผ้าขาดฉีก เนื้อตัวสกปรก และผอมแห้ง พวกเขาต้องการให้เกียนช่วยกรอกแบบฟอร์มลงทะเบียนเข้าร่วมโครงการให้ เพราะพวกเขาไม่รู้หนังสือ อ่านเขียนไม่เป็น เกียนเป็นความหวังสำหรับพวกเขาที่ต้องการอพยพไปประเทศอื่นเพื่อมีชีวิตที่ดีกว่า (Ibid., pp. 305-306) ผู้อ่านสามารถจินตนาการได้ว่าชีวิตของเด็กเลือดผสมคนอื่นในเนื้อเรื่องน่าจะไม่แตกต่างจากเกียน ต้องพบเจอการเหยียดชาติพันธุ์จากสังคมรอบตัว ร้ายไปกว่านั้น คนเหล่านี้ไม่มีผู้ปกครองที่ใส่ใจดูแลและปกป้องแบบแม่ พวกเขาจึงอยู่ในภาวะเสี่ยงมากกว่าเกียนเสียด้วยซ้ำ การที่เกียนสามารถอพยพออกนอกประเทศเวียดนามได้ จึงทำให้พวกเขามีความหวังว่าสักวัน ตัวเองก็มีโอกาสออกจากสังคมที่เลวร้ายนี้ได้เช่นกัน

3. รูปแบบของเรื่องเล่า

หนังสือ *The Unwanted* เป็นบันทึกความทรงจำของเกียน เหวงวียน ผู้เล่ามีชื่อและนามสกุลเดียวกันกับผู้แต่ง เล่าเรื่องโดยใช้สรรพนามบุรุษที่หนึ่ง แม้จะมีความทับซ้อนกันระหว่างผู้เล่ากับผู้แต่ง แต่ผู้วิจัยคิดว่าผู้เล่าเป็นผู้บรรยายเหตุการณ์ต่างๆ ตั้งแต่ต้นจนจบ ผู้แต่งมาปรากฏตัวในบทส่งท้าย (epilogue) และบทสัมภาษณ์แนบท้ายเรื่องเท่านั้น ระหว่างที่เนื้อเรื่องหลักดำเนินอยู่ ผู้อ่านไม่เห็นน้ำเสียงของผู้แต่งที่แทรกเข้ามาเลย

โครงเรื่องเกิดจากการเน้นสถานที่อันได้แก่คุกหาสน์ตระกูลเหงวียนและบ้านหลังเก่าที่ต่างเมือง จากนั้นจึงอธิบายถึงเหตุการณ์สำคัญในแต่ละที่ ผู้แต่งเล่าเรื่องโดยกล่าวถึงอดีตทั้งหมด เวลาของการเล่าในปัจจุบันไม่ได้รับบุแนชัด ทราบเพียงว่าหนังสือเขียนเสร็จใน ค.ศ. 2000 มีการเรียงลำดับเวลาจากอดีตที่ห่างไกลมาสู่ช่วงเวลาใกล้ปัจจุบัน กล่าวคือจากเนื้อหาทั้งหมด 51 บท มีการเล่าถึงปี ค.ศ. 1972, 1975, 1978, 1980, 1981, 1984 และ 1985 การเรียงลำดับเวลาเช่นนี้ทำให้ผู้อ่านติดตามเรื่องราวได้ง่ายและสังเกตการถดถอยของสถานะทางสังคมของผู้เล่าได้อย่างชัดเจน จากเจ้าของคุกหาสน์กลายเป็นคนไร้บ้าน จากชนชั้นกลางกลายเป็นชนชั้นล่าง

การเลือกใช้อุปกรณ์ในเนื้อเรื่องมีความโดดเด่น ผู้เล่าใช้อุปกรณ์ที่สำคัญสามอย่าง คือ คุกหาสน์ สุนัข และมือของแม่ คุกหาสน์ถูกเปรียบเทียบแทนความร่ำรวยของครอบครัวผู้เล่า การที่ผู้เล่าไม่เคยได้ออกไปเล่นกับเด็กเวียดนามท้องถิ่นคนอื่นนอกไร่บ้านแสดงถึงการแบ่งแยกสังคมระหว่างชนชั้นแรงงานกับชนชั้นนายทุน ในสมัยที่เวียดนามใต้ยังสนับสนุนทุนนิยม การมีเงินจำนวน

มากทำให้แม่สามารถซ่อนจุดอ่อนของตัวเองและครอบครัวยุติเรื่องการมีความสัมพันธ์ใกล้ชิดกับคนต่างชาติได้ แต่เมื่อสังคมไม่สนับสนุนทุนนิยมอีกต่อไป นายทุนหมดอำนาจ ถูกเปิดเผยจุดอ่อน และถูกโจมตี กระทั่งตัวคุณเอง เมื่อถูกทางการยึดไปแล้ว มันก็ยังคงเป็นสัญลักษณ์ของนายทุน เป็นสิ่งที่สังคมคอมมิวนิสต์รังเกียจ อดีตคนรับใช้ของครอบครัวเกียนซึ่งเป็นผู้ครอบครองคุณหาสน์คนต่อมาถูกศาลประชาชนลงโทษเพราะตีความว่าการอาศัยในคุณหาสน์เป็นพฤติกรรมต่อต้านแนวคิดสังคมนิยม (Ibid., p. 287)

ส่วนสุนัขนั้น ตามเนื้อเรื่อง มีสุนัขสองตัว เป็นสุนัขของผู้เล่าและสุนัขของน้อง ตัวแรกชื่อ Lulu เป็นลูกสุนัขพิการ ขาข้างหนึ่งไม่สมบูรณ์พอ หลังจาก Lulu ตาย น้องผู้เล่าได้เลี้ยงสุนัขพันธุ์เยอรมันเชพเพิร์ดหนึ่งตัวชื่อ Lou สุนัขทั้งสองตัวเป็นภาพแทนของคนเล็ดผสม เราอาจสังเกตได้ตั้งแต่ชื่อของพวกมัน ผู้เล่าและน้องไม่เลือกใช้ภาษาเวียดนามในการตั้งชื่อ ชื่อ Lulu มาจากชื่อของดารานักร้องชาวสก๊อตแลนด์ซึ่งโด่งดังในยุคสมัยนั้น (Lulu Kennedy-Cairns) ผู้เล่ารู้จักเธอผ่านโทรทัศน์ในช่วงที่สหรัฐอเมริกาใช้อำนาจเหนือเวียดนามได้ ในเชิงภาษาศาสตร์ ทั้ง Lulu และ Lou เป็นคำกร่อนมาจากชื่อภาษาฝรั่งเศสเช่น Louise และ Lucie อีกทั้งเมื่อใช้ในฐานะคำสแลง (slang) แบบอเมริกัน “lulu” มีความหมายว่าสิ่งของหรือบุคคลที่มีลักษณะประหลาด โดยมากใช้ในทางที่ไม่ดี (“someone or something that is very unusual or extreme, often in a silly or unpleasant way” MacMillan Dictionary, 2021, Online) ด้วยเหตุนี้ หากสุนัขคือตัวแทนของคนเล็ดผสม เราจะตีความได้ว่าคนเล็ดผสมไม่เป็นที่ต้องการของสังคมเวียดนามเนื่องจากตัวตนของคนเล็ดผสมเองมีความเกี่ยวข้องกับคนตะวันตก (ในกรณีชื่อสุนัข ชื่อเป็นสิ่งที่โยงตัวสุนัขไปหาสหราชอาณาจักร ฝรั่งเศส และสหรัฐอเมริกา ซึ่งประเทศเหล่านี้มีส่วนเกี่ยวข้องกับเจ้าอาณานิคมตะวันตกในเวียดนามเมื่อเปรียบเทียบกับกลับมาเป็นคนเล็ดผสม ร่างกายและสายเลือดของพวกเขาเป็นสิ่งที่เชื่อมโยงไปหาคนตะวันตก ซึ่งโดยมากเป็นการเชื่อมโยงไปหาพ่อ) การกลั่นแกล้งและทำร้ายคนเล็ดผสมเป็นเรื่องปกติสำหรับคนเวียดนามตั้งแต่เหตุการณ์การทรมาณลูกสุนัขพิการต่อไปนี้

I heard my aunt's soar voice raised to her children. "I don't understand you boys. Why did you insist on getting that lame mutt? It doesn't even walk straight."

Tin answered his mother, "We are using it for football, Mother."

From the window, I could hear his every word, cutting through me like a sharp knife.

"Get rid of it." His mother laughed.

[...]

From outside, the sound of Lulu's body being kicked back and forth

became duller and further away, until it disintegrated among the laughter of my cousins. I fell on the floor, exhausted. (Nguyen, K., 2001, pp. 116-117)

ตัวบทข้างต้นชี้ให้เห็นว่าญาติของเกียนไม่ได้แย่งสุนัขของเขาไปเพราะความรักหรือความอิจฉา แต่พวกเขาต้องการกำจัดสิ่งที่มีลักษณะแปลกประหลาดนี้ให้พ้นจากสายตาเสี่ยงหัวเราะของพวกเขาส่งถึงการดูถูกเหยียดหยามในความแปลกผิดจากธรรมชาติที่คุ้นเคย ความพิการของลูกสุนัขสะท้อนความ “ผิดปกติ” ทางสายเลือดของคนเลือดผสม เกียนในวัยเด็กไม่สามารถสู้กับลูกพี่ลูกน้องที่มีอายุและพลังมากกว่าได้ เมื่อแม่ไม่ช่วยเขา เขาก็ไม่สามารถทำอะไรได้ ต้องปล่อยให้ญาติค่อยๆ ฆ่าสัตว์เลี้ยงของเขา ชีวิตของคนเลือดผสมไม่มีคุณค่าในสังคมเวียดนามชาตินิยม

มือของแม่เป็นสัญลักษณ์ของทุนของชนชั้นกลาง ตอนต้นเรื่อง แม่ติดนิสัหาเครื่องสำอางที่มีมือเพื่อให้มือตัวเองสวยงาม แม่มีนิ้วเรียวยาวสง่า ไม่มีรอยเหี่ยวยุบ เล็บถูกตัด บำรุง ขัดเงา และทาสีเป็นอย่างดี มือคือความภาคภูมิใจของแม่ เธอรักมือมากถึงขนาดเคยคิดที่จะทำประกันสำหรับมือโดยเฉพาะ (“Along with her fortune, my mother’s hands were the ultimate pride in her life.”; “her success would depend on her hands.” Ibid., p. 8) แต่ในตอนท้ายเรื่อง ก่อนอพยพผู้เล่าบรรยายมือของแม่อีกครั้ง คราวนี้เล็บของเธอผิดรูป มือด้านหน้าจากการกรำงานหนัก ผิวแห้งเหี่ยวยุบ มีรอยปูดโปน ผู้เล่าอธิบายว่าหลังสงครามเวียดนามสิ้นสุดลง รัฐบาลเวียดนามสามารถทำลายมือของแม่ได้สำเร็จ (“In the span of ten years, the Communists had successfully stripped away from my mother the ultimate pride in her life – the gracefulness of her hands.” Ibid., p. 338) เช่นเดียวกับทรัพย์สินต่างๆ ของเธอ มือของแม่ถูกรัฐบาลเวียดนามแย่งชิงและทำลายไปแล้ว แม่ไม่สามารถครอบครองทรัพย์สินใดได้อีกต่อไปตราบเท่าที่เธอยังคงอยู่ในดินแดนประเทศเวียดนาม อุปลักษณะทั้งสามอย่างข้างต้นช่วยเน้นย้ำประเด็นเรื่องชนชั้นกลางและภาวะเลือดผสมทำให้เรื่องเล่าเข้มข้นและเรียกความเศร้าความสงสารจากผู้อ่านได้มากยิ่งขึ้น

4. หน้าที่ของเรื่องเล่าบาดแผล

ผู้แต่งระบุไว้ในบทส่งท้ายว่าเขาเขียนบันทึกความทรงจำเล่มนี้ขึ้นเพื่อกำจัดฝันร้ายเกี่ยวกับการอพยพออกนอกประเทศเวียดนามที่ยังคงหลอกหลอนเขา แม้เวลาจะผ่านมาแล้วถึง 14 ปี ฝันร้ายนี้รบกวนจิตใจเขาจนไม่สามารถใช้ชีวิตได้อย่างปกติ (“In June of 1998 [...] Often, I dreamed that I was still on the streets of Saigon, trying to get the last of my documents signed. Other times, I saw myself drowning in the middle of a vast ocean. [...] even during daytime, the frightening images haunted me.” Ibid., p. 341) เป้าหมายประการแรกของหนังสือเล่มนี้คือการ

เยียวยาจิตใจผู้แต่งเอง (“Desperate to free myself from a deep depression, I decided to keep a diary of the dreams.” Ibid., p. 342) ลักษณะนี้สอดคล้องกับทฤษฎีประสบการณ์บาดแผลของ แครูทท์ที่กล่าวว่าประสบการณ์บาดแผลที่ยังไม่ได้รับการเยียวยาสามารถปรากฏออกมาในลักษณะ ภาพหลอนและรบกวนจิตใจของเจ้าของประสบการณ์ได้ไม่ว่าเวลาจะผ่านไปนานสักเท่าไร วิธีการจัดการภาพหลอนนี้คือการพยายามถ่ายทอดความทรงจำบาดแผลนั้นออกมาผ่านภาษา ภาษาจะได้สร้างความหมาย ทำให้บุคคลผู้นั้นเข้าใจสิ่งที่เกิดขึ้นและสามารถหาหนทางรับมือต่อไป การเขียนเล่าเรื่องเป็นกลวิธีหนึ่งที่ใช้ภาษาในการถ่ายทอดประสบการณ์ที่น่าเสนอได้ยาก เมื่อเขียนเสร็จ เกียนจึงไม่ฝันร้ายถึงเรื่องในอดีตอีกต่อไป (“I COMPLETED The Unwanted on March 22, 2000 [...] I don't have the nightmares anymore.” Ibid., p. 343) การใช้ตัวอักษรพิมพ์ใหญ่ที่กริยาการเขียนเรื่องเล่าเสร็จ (“COMPLETED”) แสดงถึงความโล่งใจที่ได้แก้ปัญหาแล้ว

อย่างไรก็ดี หลังจากผู้แต่งเยียวยาตัวเองให้หลุดพ้นจากฝันร้ายแล้ว ต่อมา เกียนเริ่มคิดว่า ผลงานของเขาจะมีประโยชน์สำหรับคนเวียดนามพลัดถิ่นคนอื่นที่เคยประสบสถานการณ์บีบคั้น และความทุกข์ยากต่างๆ ไกลเคียงกัน เขาหวังว่าการตีพิมพ์งานเขียนของเขาจะช่วยให้คนเวียดนามพลัดถิ่นส่วนหนึ่งสามารถไว้อาลัยต่อบาดแผลในช่วงวัยเด็กของตนเองและก้าวข้ามบาดแผลนี้ หนังสือของเขาจึงมีหน้าที่เพิ่มเติม ช่วยเยียวยาคนเวียดนามพลัดถิ่นคนอื่นด้วย

My reason for writing this book at first was purely personal. I just wanted to heal myself. But, as the story progressed, I thought more and more about the other Amerasians I had encountered. [...] I kept writing in hopes that these innocent victims' lost childhoods might finally be mourned, and their buried secrets at last revealed. (Ibid., p. 343)

การตีพิมพ์บันทึกความทรงจำจึงเป็นการเปลี่ยนแปลงเรื่องส่วนตัวให้กลายเป็นเรื่องส่วนรวม เผยแพร่ประสบการณ์บาดแผลร่วมของคนเลือดผสมให้คนอื่นได้รับทราบ (Nguyen, 2005, p. 119) เรื่องเล่าบาดแผลส่วนตัวของเกียนกลายเป็นเรื่องเล่าตัวแทน (representative) ของคนเวียดนามเลือดผสมในภาพรวม ผลงานของคนเวียดนามพลัดถิ่นดำเนินรอยตามขนบวรรณกรรมประจักษ์พยานของเหยื่อนาซีสมัยสงครามโลกครั้งที่สองที่เส้นแบ่งระหว่างเรื่องส่วนตัวกับเรื่องส่วนรวมพร่าเลือน

หน้าที่หลักอีกประการที่เรื่องเล่าของเกียนแทรกไว้คือการแก้ต่างให้ตนเองว่าเขาไม่ใช่คนทรยศต่อประเทศเวียดนามบ้านเกิด การมีเชื้อสายผสมทำให้เขาเผชิญกับคำดูถูกด่าทอเรื่องการทรยศชาติตั้งแต่เด็ก เรื่องเล่าของเขาช่วยอธิบายว่าแม้เขาจะไม่ได้แสดงออกว่าตัวเองสนับสนุนฝ่ายคอมมิวนิสต์ แต่เขาก็ไม่เคยมีความคิดที่จะทำร้ายประเทศเวียดนามและคนเวียดนามเลย เขาและครอบครัวใช้ชีวิตอยู่เฉยๆ คนเวียดนามชาตินิยมต่างหากที่เข้าไปคุกคามร่างกายและทรัพย์สินของ

พวกเขา ไม่ปฏิบัติต่อพวกเขาเหมือนคนเวียดนามทั่วไป การที่ผู้เล่าจะไม่ชอบสังคมคอมมิวนิสต์จึงไม่ใช่เรื่องแปลก เรื่องเล่าแสดงเหตุผลที่เหงวยนรังเกียจสังคมคอมมิวนิสต์ไว้อย่างละเอียดแล้ว เขาไม่ได้ตั้งใจทรยศต่อเวียดนาม ตรงกันข้าม สังคมเวียดนามไม่เคยปฏิบัติต่อเขาอย่างเป็นมิตร เขาจึงไม่มีเหตุผลที่จะต้องรักชาติที่ดูถูกกดขี่เขา

นอกจากนี้ ผู้แต่งไม่เพียงแสดงความทุกข์จากการถูกเหยียดเชื้อชาติในสังคมเวียดนาม เขายังมีท่าทีชื่นชมสหรัฐอเมริกาที่มีนโยบายเปิดรับความหลากหลายของเชื้อชาติด้วย เนื่องจากหนังสือเล่มนี้ถูกเขียนขึ้นขณะที่เขาอาศัยอยู่ในประเทศสหรัฐอเมริกา เราจึงสามารถตีความว่าเหงวยนกำลังสนับสนุนนโยบายพหุวัฒนธรรมซึ่งมีจุดยืนอยู่ที่การให้เกิดรักกันทุกเชื้อชาติอย่างเท่าเทียมกัน การมีเลือดผสมจึงเป็นการเฉลิมฉลองที่มีศักดิ์ศรีและคุณค่าในตัวเอง ไม่ตกเป็นเป้าของการข่มเหงเช่นในประเทศเวียดนาม เขาใช้หนังสือเล่มนี้ประกอบสร้างตัวเองเป็นคนอเมริกัน เป็นคนเวียดนามพลัดถิ่นที่สู้ชีวิต ภาควิชาใจในตัวเอง และชื่นชมสหรัฐอเมริกา จากมุมมองนี้ ผู้แต่งจึงไม่ได้เป็นเพียงผู้ถูกกระทำ แต่ยังเป็นผู้กระทำการ เป็นผู้ตอกย้ำภาพลักษณ์แง่ลบของสังคมคอมมิวนิสต์ในประเทศโลกที่สาม ตอกย้ำสังคมชั่วตรงข้ามซึ่งสหรัฐอเมริกาไม่ชอบและมีอคติมาตั้งแต่สมัยสงครามเย็นมาจนถึงปัจจุบัน ผู้แต่งสร้างโลกคู่ตรงข้ามที่ขาวจัดดำจัดในตัวบท การบรรยายการเลือกปฏิบัติอย่างไม่เป็นธรรมและความโหดร้ายของสังคมชาตินิยมคอมมิวนิสต์เวียดนาม ประเทศบ้านเกิด ส่งผลให้สังคมเสรีประชาธิปไตยอเมริกัน ประเทศที่พำนักอยู่ในปัจจุบัน กลายเป็นพื้นที่ที่เปิดกว้าง โอบรับความหลากหลายของผู้คน และเป็นพื้นที่แห่งโอกาสและความสุข อย่างไรก็ตาม ในเชิงลึก ผู้อ่านไม่เห็นการช่วยเหลือของสหรัฐอเมริกาในดับทอย่างเด่นชัดและนำตั้งคำถามต่อการสรรเสริญสหรัฐอเมริกาของผู้เล่าเป็นไปอย่างเกินจริงหรือไม่ สุดท้ายแล้ว การตอกย้ำแนวคิดเรื่องความฝันอเมริกัน (American dream) และชนกลุ่มน้อยต้นแบบ (model minority) ของเขาผ่านตัวบทโดยแทบไม่เห็นตัวละครอเมริกันผู้ช่วยเหลือเช่นนี้กำลังแสดงความขัดแย้งของตัวตนผู้แต่งเองในสังคมอเมริกันหรือเปล่า ด้านหนึ่ง ตัวบทแสดงการเปลี่ยนผ่านจากการเป็นคนเวียดนามสู่การเป็นคนอเมริกัน ตัวบทช่วยเยียวยาเขาไม่ให้จมอยู่กับบาดแผลในอดีต ในขณะเดียวกัน อีกด้านหนึ่ง ตัวบทผลิตซ้ำความเป็นอื่นให้แก่ความเป็นเวียดนาม ตัวบทดำเนินรอยตามแบบแผนเรื่องเล่าผู้อพยพ (refugee narrative) ที่ชนกลุ่มน้อยมักต้องเขียนประสบการณ์อันเลวร้ายก่อนและระหว่างการอพยพของตน ถ่ายทอดออกมาให้คนในสังคมอเมริกันรับรู้ เพื่อเรียกร้องความเห็นใจและความเท่าเทียมจากสังคม ไม่ให้ปฏิบัติต่อพวกเขาแบบคนนอก การขยายบาดแผลตัวเองมีนัยถึงการสร้างว่าตัวเองยังคงถูกหลอกหลอนจากอดีตอยู่และต้องการขอโอกาสจากสังคม ถึงกระนั้น เราก็ไม่สามารถปฏิเสธได้ว่าตัวบทนำเสนอเรื่องราวทั้งหมดเพื่อประโยชน์ในปัจจุบันของเขา เป็นการยืนยันความชอบธรรมของผู้เล่าในการเป็นคนเวียดนามพลัดถิ่นที่ประเทศสหรัฐอเมริกา

5. สรุป

เกียน เหวงวียนเป็นคนอเมริกันเชื้อสายเวียดนาม เนื่องจากถูกประสบการณ์บาดแผลสงครามเวียดนามช่วงก่อนอพยพตามหลอกลอน เขาจึงเขียนหนังสือ *The Unwanted* เพื่อสำรวจบาดแผลในอดีตของตัวเองและคนรอบตัว บาดแผลเกี่ยวข้องกับชาติพันธุ์และชนชั้นทางสังคมเป็นหลัก เรื่องเล่าช่วยเขาเยียวยาบาดแผลและทำให้เขาสามารถยืนยันกับทั้งสังคมเวียดนามและสังคมอเมริกันได้ว่าการพลัดถิ่นของเขามีความชอบธรรม

รายการอ้างอิง

- สมฤดี สงวนแก้ว. (2553). คนเลือดผสมในอเมริกา. วารสารวิชาการคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี, 6(2), 139-175.
- Ana, J. S. (2015). *Racial Feelings: Asian America in a Capitalist Culture of Emotions*. Temple University Press E-books.
- Caruth, C. (1996). *Unclaimed Experience: Trauma, Narrative, and History*. Baltimore & London: The Johns Hopkins University Press.
- Caruth, C. (Ed.) (1995). *Trauma: Explorations in Memory*. Baltimore & London: The Johns Hopkins University Press.
- Eng, D. L., & Han, C. (2000). A Dialogue on Racial Melancholia. *Psychoanalytic Dialogues*, 10(4), 667-700.
- Hidle, J. T. (2014). *Bound by Water: Inquiry, Trauma, and Genre in Vietnamese American Literature* (Doctoral Dissertation in Literature), University of California, San Diego.
- MacMillan Dictionary. (2021). *Lulu*. Retrieved February 18, 2021 from <https://www.macmillandictionary.com/us/dictionary/american/lulu>.
- Nguyen, K. (2001). *The Unwanted: A Memoir of Childhood*. New York, Boston, London: Little, Brown.
- Nguyen, N. H. C. (2005). Eurasian/ Amerasian Perspectives: Kim Lefèvre's Métisse Blanche (White Métisse) and Kien Nguyen's The Unwanted. *Asian Studies Review*, 29(2), 107-122.
- Nguyen, V. T. (2002). *Race and Resistance: Literature and Politics in Asian America*. New York: Oxford University Press.